

Cova de les Encantades

Cabrils

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Cova de les Encantades
Emplaçament Turó de Montcabrer; part alta vessant migdia

Coordenades:

Latitud: 41.52282
Longitud: 2.38452
UTM Est (X): 448648
UTM Nord (Y): 4596981

Classificació

Número de fitxa 08030 - 14
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Prehistòric Antic Ibèric Romà
Segle VI-IaC
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: L'actuació dels clandestins fou sistemàtica i exhaustiva.
Protecció Inexistent
Número inventari Si (CC.AA) Núm. 15
Generalitat i altres inventaris
Accés Difícil
Ús actual: Social
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 32903DF4987N
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dc., 31/08/2005 - 02:00

Descripció

Jaciment ubicat a la vessant del Montcabrer, format per una cova enfront de la qual s'hi ha anat trobat gran quantitat de ceràmica antiga: sobretot ceràmica prehistòrica i ceràmica ibèrica i romana. L'alçada del turó és de 312 m snm i la pendent en direcció a la costa és molt marcada. Tot i que el coneixement de l'existència d'aquest jaciment és molt antic no s'ha estudiat en profunditat fins els anys noranta. Es deu a Ramon Coll (1993 i 1994) l'adscripció de la Cova a un santuari ibèric.

Són molts els autors que parlen de troballes d'arrel prehistòrica, sense especificar res més. Alguns autors de finals del segle XIX parlen d'aquest lloc com d'hàbitat prehistòric. Totes les notícies responien a una sèrie de troballes superficials recollides majoritàriament per Marià Ribas. Ens cita la troballa de diverses destrals de pedra, dues de petites dimensions, ceràmica prehistòrica i vasos ibèrics i campanians. Pau Ubach i el grup d'arqueologia de Vilassar de Dalt van intervenir-hi als anys 50, recollit material molt semblat al descrit anteriorment, destacant un fragment de fulla de ganivet en sílex.

Ramon Coll (1994) publica l'estudi d'un lot de materials trobat, aproximadament des de l'any 1981, just al davant de la cova per un "conegut furtiu de la comarca". Finalment l'any 1993, Ramon Coll realitzà una excavació d'urgència, del tot necessària ja que no s'havia realitzat cap intervenció moderna, malgrat la importància científica del jaciment; i donat el perill continuat de la intervenció de furtius. Resultat d'aquesta excavació i de l'estudi tant del molt material arqueològic recuperat d'aquest lloc com del material etnogràfic de la zona, fou la interpretació de la Cova de les Encantades com d'un centre de culte d'època ibèrica.

S'inscriu, segons l'autor, entre les anomenades coves-santuari ibèriques, definides per Miquel Tarradell. Cronològicament funciona com a cova-santuari entre els segles IV i I a.C. Segons Ramon Coll, el culte es traslladaria al temple de Mitra de Can Modolell (Cabrera de Mar).

Observacions:

Les troballes antigues no sabem on són, potser dins de lots de procedència desconeguda o incerta en els museus de Vilassar de Dalt i/o Mataró. Gran part del material extret pels furtius i els procedents de l'excavació d'urgència de l'any 1993 es troben en el Museu de l'Estampació de Premià de Mar.

Història

Les primeres intervencions constatades corresponen als treballs de Marià Ribas i l'equip de la Comissaria d'Excavacions Arqueològiques de Mataró, l'agost de 1950. Tot i que hi ha documentat troballes altres persones, com la d'en Josep Canals (Ubach,1994:175) d'un ganivet de sílex de 5 cm. El grup de Vilassar hi feren excavacions.

També s'hi detectà la presència d'excavacions de clandestins. Finalment, entre el juliol i l'agost de l'any 1993 es va realitzar una excavació d'urgència dirigida per Ramon Coll.

Bibliografia

- ALMAGRO, M. Et alí (1945). Carta Arqueològica de España. Barcelona. Madrid, pàg. 87.
- BALIL, A. I RIPOLL, E.(1952). Actividad arqueológica en Cataluña durante los años 1950 y 1951. Archivo Español de Arqueologia, vol. XXV. Madrid, pàg. 180.
- BURJACHS, Francesc i DEFAUS, Josep M. (1987). Inventari del patrimoni arqueològic de Catalunya. Cabriels (El Maresme). Barcelona. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Inèdit.
- CARRERAS CANDI, F (1893). Petit aplech de monografias historicas: lo castell de Bellpuig y la casa d'Altarriba a Vilatorra, lo castell de Besora, Cabrera del Maresme i la quadra d'Estrach. Barcelona, pàg. 57.
- COLL, R. Et alí (1993). Una cova-santuari ibèrica en el Maresme: la Cova de les Encantades de Montcabrer. Consideracions preliminars. IX Sessió d'Estudis Mataronins; Mataró, 1992. Museu Arxiu de

Santa Maria. Mataró.

- COLL, R. Et alí (1994). El santuari ibèric de la Cova de les Encantades del Montcabrer (Cabrera de Mar, El Maresme). Estudi preliminar. *Laietania* núm. 9. Museu Comarcal del Maresme. Mataró, pp.35 - 86.
- COLL, R. i CAZORLA, F. (1998). Una cueva-santuario ibèrica en el Maresme: la "Cova de les Encantades" del Montcabrer (Cabrera de Mar, Barcelona). *Actes del Congrés Internacional Els Ibers. Prínceps d'Occident. Estructures de poder en la societat ibèrica*, pàg. 275-282. Barcelona, 1998.
- ESTRADA, Josep (1969). Vías y poblamiento romanos en el Área Metropolitana de Barcelona. Barcelona. Comisió Provincial de Urbanismo (Publicación 27); 74.
- GARCIA, J; ZAMORA, D. (1993). La vall de Cabrera de Mar. U model d'ocupació del territori a la Laietania ibèrica. El poblament ibèric a Catalunya. *Actes. Laietania*, núm.8. Mataró, pàg. 153.
- GUARDIOLA, Ll. (1955). Sant Joan de Vilassar. Vilassar de Mar; pp. 19-25.
- MALUQUER, J. (1986). Arquitectura i urbanisme ibèrics a Catalunya. Barcelona, pàg. 78.
- MARTIN, R. (1962). Poblamiento ibérico del Maresma. Síntesis de un estudio general. VII CNA. Barcelona, pàg. 240-250.
- MARTIN, R. (1963). Poblamiento y demografía ibérica. Problemas de la Prehistoria y de la Arqueología Catalanas. II Symposium de Prehistoria Peninsular. Barcelona, pp. 79.
- PREVOSTI, Marta (1981). Cronologia i poblament a l'àrea rural d'Iluro. Mataró. Caixa d'Estalvis Laietana; pàg. 204 i 205.
- RIBAS, Marià (1952). El poblament d'Iluro. Barcelona. Institut d'Estudis Catalans. Memòries de la Secció Històrica - Arqueològica, XII; pp 19 i 24.
- RUESTES i BITRIÀ, Carme (2002). El poblament antic a la Laietània litoral (del Besòs a la Riera de Caldes): l'aplicació d'un GIS (Sistema d'Informació Geogràfica) a l'estudi de la seva evolució i les seves relacions espacials. Tesi doctoral dirigida pel Dr. Josep Guitart i Duran. Universitat Autònoma de Barcelona. Facultat de Filosofia i Lletres. Inèdita.
- SANMARTÍ, J. (1986). La Laietania ibèrica. Estudi d'arqueologia i d'història. UB. Barcelona, núm. 54. Tesi doctoral inèdita.
- SERRA RÀFOLS, J de C. (1931). Llocs d'habitació ibèrics de la Costa del Llevant. Institut d'Estudis Catalans, volum VIII. Barcelona, pàg. 43.
- SERRA RÀFOLS, J. de C. (1942). El poblamiento de la Maresma o Costa de Levante en época anterromana. Ampurias IV. Barcelona, pàg. 78.
- TORRAS, C.A (1888). Excursió a Argentona, Castell de Burriach y Mont Cabré. *Memorias de l'Associació Catalanista d'Excursions Científicas*, vol. II. Barcelona, pp. 229-237.
- UBACH, Pau (1994). Memòries etno arqueològiques. Vilassar de Dalt, 1934-1993. 6.000 anys d'història en el Maresme. Col·lecció El Montalt, núm. 18. L'Aixernador edicions. Argentona.

